

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

02.07.2018

NOU 2018: 5 Kapital i omstillingens tid – Næringslivets tilgang til kapital

Vi viser til departementets brev av 02.03.2018 med invitasjon til å avgi høringssvar om utredningen *Kapital i omstillingens tid – Næringslivets tilgang til kapital*.

Eksportkreditt Norge AS (Eksportkreditt) finner det verdifullt å få anledning til å kommentere ovennevnte rapport.

Norge må ha vekstkraftige bedrifter for å nå næringspolitiske mål om økt verdiskaping. Skal en bedrift vokse og øke sin verdiskaping, må det i stor grad skje utenfor Norges grenser. Verdiskaping står derfor i en positiv sammenheng med økt internasjonalisering. Derfor er økt eksport et viktig delmål for departementet i arbeidet med å øke landets verdiskaping. Våre erfaringer og tilbakemeldinger fra norsk næringsliv er at internasjonalisering ofte leder til endret kapitalbehov og kapitaltilgang. Sammenhengen mellom økt verdiskaping, internasjonalisering og endret kapitalbehov burde etter vårt skjønn vært behandlet grundigere i rapporten.

Endrede regulatoriske krav og strammere styring i finansnæringen har endret forutsetningene for kapitaltilgang i markedet, hvilket i mange tilfeller øker etterspørselen etter offentlige virkemidler. Utvalgets rapport peker på at små og mellomstore bedrifter stort sett har de største utfordringene med å fremskaffe finansiering. Vi skulle gjerne sett at rapporten hadde gått dypere inn i en analyse av det reelle kapitalbehovet SMB-bedriftene står overfor og i hvilken grad dette kan støttes av det tilgjengelige virkemiddelapparatet. Våre erfaringer og egne undersøkelser tilsier at det foreligger et kapitalbehov for SMBer særlig knyttet til driftskapital (arbeidskapital) og investeringskapital knyttet til konkrete prosjekter.

I vårt høringssvar til evalueringen av GIEK og Eksportkreditt Norge av 21. mars 2018 trakk vi fram følgende når det gjelder finansiering av SMBer: «Vi er av den oppfatning at Eksportkreditts mandat bør utvides til også å omfatte kort- og langsiktige lån til norske eksportbedrifter. Videre foreslår vi at kort- og langsiktige lån for finansiering av norske investeringer i utlandet bør inngå i mandatet. En slik utvidelse vil svare på konkrete behov hos norske eksportbedrifter...». Eksportkreditt mener at flere land har et bedre virkemiddeltilbud til sine eksportbedrifter enn det Norge har. Videre mener vi at denne konklusjonen i stor grad er gjeldende også om man inkluderer virkemidler forvaltet av andre institusjoner, f.eks. Innovasjon Norge, i sammenligningen. Norske eksportbedrifter bør ha et tilbud som stiller dem på like vilkår med sine konkurrenter. Dette kunne med fordel vært adressert noe tydeligere av Kapitaltilgangsutvalget.

Eksportkreditt Norge har over tid arbeidet målrettet med SMB-bedrifter, og bruker sammen med GIEK mye kapasitet på veiledning av slike bedrifter i forbindelse med eksportsalg. En viktig effekt av dette arbeidet er at mange eksportbedrifter har tilbud om finansiering tilgjengelig for sine kunder, noe som bidrar til at eksportørene kommer i posisjon og inngår kontrakter. Eksportkreditt Norge erfarer også flere saker hvor selve finansieringstilbudet ikke benyttes av kunden, men hvor støtte og deltakelse fra virkemiddelapparatet i eksporttransaksjonene ender med å være kontraktsutløsende. Denne gjødslings-effekten betinger et aktivt markedsarbeid i forhold til prosjekter som ikke prioriteres av bankene. SMB-bedriftene har et rimelig godt tilgjengelig tilbud fra Eksportkreditt om langtidsfinansiering for sine kunder, men det er etter vårt syn behov for å komplettere tilbudet som nevnt ovenfor.

Teknologiutviklingen går stadig raskere og norsk industri skal bli grønnere og mer nyskapende. Mange eksportbedrifter har forretningsmodeller som legger til rette for nye og andre typer finansiering enn langsiktig kundefinansiering, f.eks. gjennom leasing. Det gir behov for fleksible finansielle løsninger for eksport utover tilbudet om langsiktig kundefinansiering. Dette forholdet kunne også med fordel ha blitt adressert tydeligere av kapitaltilgangsutvalget

Evalueringen av eksportfinansieringsordningen¹ peker på at organisasjonene som forvalter eksportfinansieringstilbudene i Norge oppfattes som supplement til kommersielle finansinstitusjoner. Historisk har hovedtyngden av eksportfinansieringstransaksjoner ut av Norge vært drevet med bankene i førersetet. Det er følgelig ikke noe som tyder på at dagens offentlige ordninger fortrenger kommersielle aktører, noe som også er konsistent med våre egne undersøkelser. Vi mener dette er med å vise til en robusthet i eksportfinansieringsordningen.

Med vennlig hilsen
Eksportkreditt Norge AS
Otto Sjøberg

¹ Evaluering av GIEK og Eksportkreditt Norge AS på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet 2017